

7.2.2024

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 0737/2023, ktorú predkladá Gheorghe Cosmin Theodor, rumunský štátny príslušník, o vysokej miere úmrtnosti dojčiat v Rumunsku

1. Zhrnutie obsahu petície

Predkladateľ petície upozorňuje na zvýšenú mieru úmrtnosti dojčiat v Rumunsku a zdôrazňuje, že pôrodnice čelia veľmi ťažkej situácii v dôsledku nedostatku základného a špecifického lekárskeho vybavenia, na základe ktorého nie je možné poskytnúť primeranú zdravotnú starostlivosť, najmä predčasne narodeným novorodencom. V súvislosti s nedostatkom zariadení a prístrojov sa obracia na ministerstvo zdravotníctva a vedenie nemocníc a žiada jasné stanovisko Európskej únie ku spôsobu, akým rumunské úrady riešia túto situáciu.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 15. novembra 2023. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií (článok 227 ods. 6 rokovacieho poriadku).

3. Odpoveď Komisie doručená 7. februára 2024

Petícia

Predkladateľ petície sa sťažuje na situáciu v oblasti technologického vybavenia (údajný závažný nedostatok potrebného zdravotníckeho vybavenia) v zdravotníckych zariadeniach pre matky a novorodencov a v dôsledku toho nedostatočný prístup k starostlivosti o predčasne narodených novorodencov a dojčatá. Predkladateľ petície odkazuje na ukazovateľ úmrtnosti dojčiat ako ukazovateľ sociálno-ekonomického rozvoja obyvateľstva, ale aj ako ukazovateľ rozvoja sektora zdravotnej starostlivosti. Tvrdí, že v dôsledku rokov nedostatočných investícií do infraštruktúry a technológií zdravotníckych zariadení pre matky a novorodencov sa

ukazovateľ detskej úmrtnosti v Rumunsku v posledných rokoch zhoršil. Predkladateľ petície žiada EÚ o jasné stanovisko k tomu, ako rumunské orgány zvládajú demografický pokles, ale aj pozíciu EÚ k neefektívnosti rumunského ministerstva zdravotníctva pri zabezpečovaní primeraných investícií do zdravotníckych zariadení pre matky a novorodencov.

Pripomienky Komisie

Podľa údajov Eurostatu Rumunsko v roku 2021 zaznamenalo druhú najvyššiu mieru detskej úmrtnosti v EÚ (5,2 úmrtí na 1 000 živonarodených detí), čo je oveľa viac ako priemer EÚ (3,2 na 1 000 živonarodených) napriek tomu, že je jedným z členských štátov EÚ s výrazným znížením detskej úmrtnosti od roku 2011 (9,4 úmrtí na 1 000 živonarodených detí v roku 2011). V rokoch 2011 až 2021 Rumunsko dosiahlo významný pokrok v tom, že znížilo detskú úmrtnosť o 44,7 %, čím prekonal zníženie miery úmrtnosti v EÚ (ktoré v rovnakom časovom období predstavovalo 15,8 %), stále je však potrebné vykonať veľa práce.

Od roku 2002 bol rumunský systém verejného zdravotníctva pre novorodencov reorganizovaný s cieľom zlepšiť kvalitu zdravotnej starostlivosti. Rumunsko pripisuje vysokú prioritu zdravotnej starostlivosti o matky a deti a prijalo národný program v oblasti zdravia žien a detí na roky 2014 – 2020. Je to zrejme aj z vládneho zabezpečenia zdravotnej starostlivosti pre konkrétne skupiny obyvateľstva, ako sú tehotné ženy a deti, ako aj z viacerých vnútroštátnych protokolov týkajúcich sa starostlivosti o tieto skupiny. V rámci cieľov projektu druhej reformy sektora zdravotníctva (APL) sa v prospech Rumunska použilo aj niekoľko zdrojov investičného financovania (napríklad úver od Európskej investičnej banky – časť výnosov sa použila na investície do zlepšenia infraštruktúry a technologickej základne pre pôrodnice) s cieľom poskytovať prístupnejšie služby vyššej kvality a s lepšími výsledkami v oblasti zdravia pre osoby, ktoré si vyžadujú materskú a novorodeneckú starostlivosť a pohotovostnú lekársku starostlivosť¹. Podľa článku 168 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie² sú celoštátne alebo regionálne orgány členských štátov zodpovedné za vymedzenie ich zdravotnej politiky a za stanovenie podmienok organizácie a poskytovania zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti.

Komisia však členské štáty podporuje pri posilňovaní účinnosti, prístupnosti a odolnosti ich systémov zdravotnej starostlivosti³. Podporu poskytuje prostredníctvom politického poradenstva a odporúčaní v rámci procesu európskeho semestra, ako aj poskytovania aktuálnych informácií a analýz prostredníctvom projektu Stav zdravia v EÚ⁴. Cieľom je poskytovať porovnateľné a spoľahlivé údaje pre tvorbu politik.

V odporúčaní Rady 2021/1004, ktorým sa zriaďuje Európska záruka pre deti, sa členské štáty vyzývajú, aby všetkým deťom v núdzi zaručili účinný a bezplatný prístup k zdravotnej starostlivosti a uľahčili včasné odhaľovanie a liečbu chorôb a vývojových problémov, ako aj včasné liečebné opatrenia. V októbri minulého roka Rumunsko predložilo Komisii svoj národný akčný plán na vykonávanie záruky pre deti, v ktorom uznáva existujúce nedostatky v prístupe k zdravotnej starostlivosti a zaväzuje sa znížiť úmrtnosť detí všetkých vekových

¹ [Development Projects : Health Sector Reform 2 Project \(APL #2\) - P078971 \(worldbank.org\)](https://www.worldbank.org/).

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=en>.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0215>.

⁴ https://ec.europa.eu/health/state/summary_en.

kategórií, ktorej sa dá predísť, o 20 % v porovnaní s úrovňou z roku 2021. Komisia podporí Rumunsko v jeho úsilí o vykonávanie tohto akčného plánu. Komisia takisto poskytuje členským štátom finančné prostriedky na posilnenie ich systémov zdravotnej starostlivosti prostredníctvom viacerých nástrojov, napríklad fondov politiky súdržnosti, Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a programu EU4Health. V rámci zdieľaného riadenia fondov politiky súdržnosti medzi Komisiou a členskými štátmi sú rumunské orgány zodpovedné za stanovenie priorít a výber konkrétnych projektov zdravotníckej infraštruktúry. Text programu, harmonogram výziev na predkladanie návrhov a príručky pre žiadateľov sú uverejnené na webovom sídle rumunského ministerstva⁵. Rumunský plán obnovy a odolnosti poskytuje významné možnosti financovania investícií do zdravia. Plán pomôže modernizovať rumunskú zdravotnú infraštruktúru, profesionalizovať riadenie zdravotnej starostlivosti, zlepšiť riadenie ľudských zdrojov v oblasti zdravotnej starostlivosti, digitalizovať zdravotnícke zariadenia a rozvíjať digitálnu infraštruktúru pre zdravotnícke služby vrátane telemedicíny. Podrobnosti o pláne vrátane zložky Zdravie sú uverejnené na webovom sídle ministerstva európskych investícií a projektov⁶ a výzvy na predkladanie návrhov sa uverejňujú na webovom sídle ministerstva zdravotníctva⁷. Očakáva sa, že tieto investície zlepšia dostupnosť, nákladovú efektívnosť a odolnosť systému zdravotnej starostlivosti. Európska komisia bude vykonávanie plánu dôkladne monitorovať.

Záver

Podľa článku 168 ods. 7 Zmluvy o fungovaní EÚ (ZFEÚ) patrí organizácia a poskytovanie zdravotníckych služieb a zdravotnej starostlivosti do vnútroštátnej právomoci. Európska únia dopĺňa činnosť členských štátov a podporuje spoluprácu medzi členskými štátmi. Politiky EÚ podporujú členské štáty pri posilňovaní ich systémov zdravotnej starostlivosti prostredníctvom výmeny poznatkov, technickej pomoci a finančnej podpory z rôznych programov EÚ. Komisia pravidelne podáva správy o výkonnosti vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti v kontexte európskeho semestra. Politická podpora sa zdôrazňuje v správe o Rumunsku v rámci európskeho semestra za rok 2023⁸ v osobitnom oddiele prílohy 16: Zdravie a systémy zdravotníctva. V prílohe sa zdôraznili výzvy a nedostatky rumunského systému zdravotnej starostlivosti a potreba realizovať vzájomne sa posilňujúce reformy a investície⁹. Komisia okrem toho v rokoch 2019 a 2020 vydala osobitné odporúčania pre Rumunsko s cieľom zlepšiť odolnosť, prístup k zdravotnej starostlivosti a jej nákladovú efektívnosť a prístupnosť jeho systémov zdravotnej starostlivosti^{10,11} v rámci procesu európskeho semestra.

Komisia podporuje Rumunsko v jeho úsilí o zaručenie účinného a bezplatného prístupu k zdravotnej starostlivosti pre všetky deti v núdzi v súlade s odporúčaním Európskej záruky pre deti. Viaceré programy financovania z prostriedkov EÚ, napríklad program EU4Health¹², Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a fondy politiky súdržnosti, ponúkajú významné možnosti financovania, ktoré Rumunsko môže využiť na posilnenie svojho systému zdravotnej starostlivosti a zlepšenie kvality zdravotnej starostlivosti. Napríklad v rumunskom pláne

⁵<https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/autoritatea-de-management-pentru-programul-sanatate/>.

⁶ <https://mfe.gov.ro/pnrr/>.

⁷ <https://www.ms.ro/ro/de-interes/apeluri-pnrr-c12-sanatate/>.

⁸ https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-06/ip247_en.pdf.

⁹ https://commission.europa.eu/system/files/2023-05/COM_2023_623_1_EN.pdf.

¹⁰ eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0523.

¹¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0523.

¹² https://health.ec.europa.eu/funding/eu4health-programme-2021-2027-vision-healthier-european-union_sk.

obnovy a odolnosti prijatom 29. oktobra 2021 sa vyčlenilo približne 2,1 miliardy EUR na investície do posilnenia systému zdravotnej starostlivosti a zvýšenia kvality zdravotnej starostlivosti vrátane cielených investícií do jednotiek intenzívnej starostlivosti pre novorodencov (míľnik 376 v rámci zložky 12 – Zdravie).

Tieto investície do systému zdravotnej starostlivosti budú doplnené o finančné prostriedky vo výške približne 5,9 miliardy EUR z programov politiky súdržnosti EÚ na roky 2021 – 2027 (vrátane spolufinancovania Rumunskom). Rumunsko tým plánuje investovať do celého radu opatrení na zlepšenie prístupnosti, kvality a odolnosti svojho systému zdravotnej starostlivosti. V rámci priority 1 osobitného programu v oblasti zdravia financovaného z viacerých fondov (EFRR, ESF+) sa plánujú investície do zlepšenia zdravia matiek a novorodencov/detí zo zraniteľných skupín (s celkovými pridelenými rozpočtovými prostriedkami v orientačnej výške 110 miliónov EUR z EFRR a ESF+).